

Remissvar från Chalmers tekniska högskola på SOU 2019:67 Hållbar terrängkörning

Detta svar skriver jag i min roll som forskare och universitetslektor på Chalmers där jag under flera år arbetat med olika aspekter av hållbar utveckling utifrån ett systemperspektiv, bland annat inom markanvändning, och både inom forskning och undervisning.

Jag har vid läsningen av utredningen främst intresserat mig för definitionen av "hållbar terrängkörning" varför mitt remissvar begränsar sig till kommentarer på den i utredningen valda definitionen och implikationerna av detta val.

Utredningens uppdrag

Utredningens uppdrag är att skapa en modern lagstiftning för en hållbar terrängkörning. Således är just definitionen av vad *hållbar* terrängkörning innebär helt avgörande. Att detta överhuvudtaget görs är naturligtvis ur ett hållbarhetsperspektiv mycket angeläget och lovvärt, vilket utredningen tydligt styrker med sin noggranna bakgrundsbeskrivning och konsekvensanalys.

Utredningens definition av hållbar terrängkörning

I kapitel 7.3 tar utredningen sitt avstamp i Brundtlanddefinitionen av hållbar utveckling och i uppdelningen av hållbar utveckling i de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Därtill nämns FN:s Globala mål samt det nationella generationsmålet, miljömålen och friluftsmålen som utgångspunkter. Detta bygger upp till en definition av hållbar terrängkörning i kapitel 7.4. I kapitel 7.6 redogörs det vidare för "en enkel metod för en hållbar terrängkörning". Senare i utredningen, i kapitel 10, anges de nationella miljömålen som grunden för hållbar utveckling.

Synpunkter på utredningens definition av hållbar utveckling

Det är några saker som är problematiska med hur utredningen definierar hållbar terrängkörning.

För att avgöra vad som är hållbart eller ej behöver man förhålla sig till gräns- och eller tröskelvärden för vad miljön klarar av. Utan ett fungerande natursystem har vi i långa loppet inga ekonomiska eller sociala dimensioner att ta hänsyn till, men givet att miljön prioriteras, så som utredningen fastslår på t ex sid 202, kan det även bli aktuellt med gränsvärden för dessa dimensioner. Så länge man inte förhåller sig till någon form av gränsvärde går det inte att uttala sig om vad som är hållbart eller inte, utan allt blir "mer hållbart" (eller kanske snarare "mindre ohållbart"). Jag anser att man mot den beskrivning som finns i utredningen inte kan hävda att man definierat vad hållbar terrängkörning är. Här bör man formulera om och istället pratat i termer av utveckling mot *mer hållbar* terrängkörning.

Det här kan möjligen tyckas vara akademiskt hårklyveri, men det är viktigt hur man pratar om hållbar utveckling och att inte kalla fenomen för hållbara när de inte alls är det. För att hårdra detta skulle jag vilja hävda att *ingen* fossildriven nöjeskörning med någon form av fordon är hållbar i en värld som i snabb takt närmar sig gränsen för vad planeten tål med avseende på mängden koldioxid i atmosfären. En annan planetär gräns som vi redan

överskridit är den för kvävet kretslopp, och här, visar utredningen, står terrängfordonen för en inte ringa andel. En tredje passerad gräns som bör nämnas i sammanhanget är den för biologisk mångfald, och här visar utredningen med all önskvärd tydlighet att terrängkörningen är ett problem.

Jag anser att utredningen 1) bör förhålla sig mer ödmjuk till svårigheterna i att definiera vad som är hållbart och inte, och 2) göras mycket tydligare och skarpere med avseende på vilka gränser man har att förhålla sig till, som t ex de planetära gränserna, men det finns även andra, lokala och regionala gränsvärden för vad naturen tål som skulle kunna var användbara i sammanhanget.

Avslutningsvis skulle det vara väldigt intressant att få en närmare beskrivning av den "enkla metod för en hållbar terrängkörning" som beskrivs mycket kortfattat i kapitel 7.6.

Chalmers tekniska högskolas remissvar har utarbetats av universitetslektor Ulrika Palme, avdelningen för Miljösystemanalys, institutionen för Teknikens Ekonomi och Organisation.

Göteborg, 2020-06-15